

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudkyní JUDr. Petrou Venclovou, Ph.D., ve věci

žalobce: **nezl. R. S.**, narozený dne X. X. X (identita udaná)
státní příslušností Islámská republika Afghánistán
t.č. umístěn v Zařízení pro zajištění cizinců Balková
Balková 1, 331 65 Tis u Blatna
zastoupený **opatrovníkem Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.**
sídlem Kovářská 939/4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Krajské ředitelství policie Pardubického kraje**
sídlem Opočinek 57, 530 02 Pardubice,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 1. 2021, č. j. KRPE-7684-30/ČJ-2021-170022,

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského ředitelství policie Pardubického kraje ze dne 29. 1. 2021, č. j. KRPE-7684-30/ČJ-2021-170022, **se ruší.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému opatrovníkovi Organizaci pro pomoc uprchlíkům, z.s., sídlem Kovářská 939/4, 190 00 Praha 9, se odměna za zastupování žalobce a náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

IV. Stát nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Dne 28. 1. 2021 prováděla hlídka žalovaného pobytovou kontrolu v areálu provozovny A. na adrese M., kde se měla nacházet skupina pěti cizinců bez platného oprávnění k pobytu. Hlídka vyzvala k prokázání totožnosti žalobce, který předložil kopii rumunské karty žadatele o azyl (v ní je jako datum žalobcova narození uvedeno X), dále nepředložil žádný doklad totožnosti a ke své osobě poskytl následující údaje: R. S., narozen X. X. X, státní příslušnost: Islámská republika Afghánistán. Prověrkou v dostupných policejních evidencích nebylo zjištěno, že by žalobce disponoval oprávněním k pobytu na území ČR. Žalobce byl následně zajištěn dle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.
2. Při podání vysvětlení před žalovaným dne 29. 1. 2021 žalobce mimo jiné uvedl, že se narodil dne X. X. 2004 v Afghánistánu, je svobodný a bezdětný. Má všeobecné středoškolské vzdělání, školu ukončil v květnu 2020. Vzhledem ke špatnému živobytí v Afghánistánu a ke špatné bezpečnostní situaci ohledně hnutí Tálibán v červenci 2020 odešel z Afghánistánu, jeho cílem byla Belgie, kde chtěl požádat o azyl a dále studovat. Od kamarádů slyšel, že v Belgii je snadné požádat o azyl a je tam celkově snadné žít. Z toho důvodu v Afghánistánu kontaktoval převaděče s cílem dostat se do Belgie a zaplatil mu 1 200 USD za cestu do Turecka s tím, že tam ho převezme další převaděč a dopraví ho do Belgie. Peníze měl žalobce od otce. Z Afghánistánu odjel přes Pákistán a Írán do Turecka, kde byl asi měsíc a půl. Poté cestoval přes Řecko, Makedonii a Srbsko do Rumunska, kde ho chytila policie. V Rumunsku byl asi dva a půl měsíce zhruba do konce ledna 2021. Večer 26. 1. 2021 ho kontaktoval převaděč a dle jeho pokynů odešel spolu s ním a dalšími lidmi do kamionu. Dne 27. 1. 2021 cca v 10.00 hodin vyjeli z Rumunska, cestou řidič asi třikrát krátce zastavil, oni nevystupovali. Dne 27. 1. 2021 večer kamion zastavil a do rána stál na místě, asi to bylo na Slovensku, oni nevystupovali. Ráno dne 28. 1. 2021 kolem 04.00 hodin vyjeli, nikde nezastavovali, až ráno dne 28. 1. 2021 kolem 08.00 hodin kamion zastavil v areálu nějaké firmy, řidič otevřel dveře a žalobce s dalšími vyskákali ven. Někdo z přítomných lidí, kdo je zahlédl, zavolal policii. K dotazům žalovaného žalobce sdělil, že v Rumunsku, když ho zadržela policie a byly mu odebrány otisky prstů, podepsal nějaké papíry, aby nebyl vyhoštěn. O azyl v Rumunsku požádal nevědomky. Skutečnou zemi, kde chtěl požádat o azyl, byla a je Belgie. Datum narození X na rumunské kartě žadatele o azyl nesouhlasí, v Rumunsku uvedl skutečné datum narození dne X. X. X. Cílem jeho cesty je Belgie, chce se tam usadit, požádat o azyl, žít, studovat a pracovat. Pobytové zařízení v Rumunsku opustil, protože v této zemi nechtěl zůstat, nebyla cílem jeho cesty. Chtěl do Belgie. Tábor nebyl hlídáný, tak po čase pobytu, když ho kontaktoval převaděč, z něj odešel a chtěl pokračovat na své cestě do Belgie. Nemá zájem zůstat v ČR. Ví, že musí mít cestovní doklad a vízum, ale chtěl do Belgie, proto neřešil, že tyto dokumenty nemá. Je si vědom, že cestoval po Evropě nelegálně, ale jinou možnost neměl. Žádné důvody mu nebrání vrátit se do Rumunska, ale nechce se tam vracet, chce pokračovat do Belgie. Pokud by nebyl chycen tady v ČR, pokračoval by ve své cestě dál. Pokud by byl dnes puštěn,

určitě by nezůstal v ČR, pokračoval by v cestě do Belgie. Má asi 30 EUR, to jsou veškeré peníze, co má. Jiný přístup k penězům nemá, rodiče nemají, jak mu peníze poslat.

3. Rozhodnutím ze dne 29. 1. 2021, č. j. KRPE-7684-30/ČJ-2021-170022, žalovaný rozhodl o zajištění žalobce podle § 129 odst. 1 ve spojení s § 129 odst. 3 a § 129 odst. 5 větou druhou zákona 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále též „zákon o pobytu cizinců“), za účelem předání podle přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství – nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále též „nařízení Dublin III“). Doba zajištění byla podle § 129 odst. 7 v návaznosti na § 125 zákona o pobytu cizinců stanovena na 15 dnů od okamžiku omezení osobní svobody, ke kterému došlo dne 28. 1. 2021 v 08.45 hodin.
4. Proti uvedenému rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu dle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“).
5. Žalobce namítal, že žalovaný nezohlednil nejlepší zájem dítěte. Odkázal na zprávu Výboru OSN pro práva dítěte z roku 2012, z níž má plynout, že detence dítěte pouze na základě jeho nebo rodičova migračního statusu je porušením práva dítěte a vždy je v rozporu s principem nejlepšího zájmu dítěte. Žalobce odkázal na další dokumenty, např. doporučení Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky z roku 2012, jakož i na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále též „ESLP“), podle níž je přípustnou délkou zajištění dítěte doba maximálně několika dnů. Žalobce zdůraznil, že zbavení osobní svobody dítěte je prostředkem *ultima ratio* a je možné pouze v případě spáchání trestného činu dítětem, nikoliv v případě neoprávněného vstupu nebo pobytu na území státu. Připustil, že zákon umožňuje zajištění nezletilého dítěte na dobu až 90 dní, upozornil však, že taková právní úprava je zjevně v rozporu s mezinárodními standardy, které nepřipouští zajištění dítěte vůbec, nebo jen jako absolutní výjimku na dobu podstatně kratší. Odkázal též na judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“; rozhodnutí správních soudů jsou dostupná z: <http://www.nssoud.cz>) a krajských soudů týkající se zajištění dítěte.
6. Žalovaný žalobce zajistil na 15 dní. Dle žalobce pochybil již z procesního hlediska, když dopady zajištění na nezletilého dostatečným způsobem nerefletoval. Nezdůvodnil, proč je zajištění v nejlepší zájmu dítěte, ani nijak nezohlednil zranitelnost vyplývající z jeho (přínejmenším potenciální) nezletilosti a nezabýval se otázkou, zda bude pro žalobce v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová zajištěna dostatečná péče s ohledem na jeho věk a potřeby.
7. Žalobce namítal, že pochybnosti o jeho nezletilosti nebyly řádně odůvodněny. S odkazem na rozsudek NSS č. j. 5 Azs 106/2020-42 ze dne 31. 7. 2020 namítal, že charakteristiku spočívající v hrubosti hlasu nelze ze správního spisu ověřit a z tohoto spisu neplyne ani výrazný růst vousů ve tváři. Datum narození X pak bylo rumunskými orgány patrně jakožto odhad. Žalobce poukázal na Metodické doporučení Ministerstva práce a sociálních

věci č. 1/2016 k postupu obecních úřadů obcí s rozšířenou působností při poskytování sociálně-právní ochrany nezletilým cizincům bez doprovodu, z něhož má vyplývat užití fikce data narození dne 31. prosince. Žalobce odkázal na dokumenty nejrůznějších institucí zabývajících se určováním věku cizinců a doplnil, že je nutné aplikovat pravidlo – v případě pochybností ve prospěch nezletilosti.

8. Podle žalobce se žalovaný nedostatečně zabýval otázkou, zda je naplnění účelu zajištění alespoň potenciálně možné. V minulosti se proti předávání nezletilých osob do Rumunska opakovaně vyslovily jak české, tak i zahraniční soudy. Žalovaný nadto nezohlednil skutečnost, že v případě žalobce by byla předávána nezletilá osoba. Žalovaný se pouze povrchně zabýval úvahami o tom, zda je předání z hlediska lidskoprávních závazků ČR alespoň potenciálně možné a nijak nezohlednil nezletilost žalobce. Žalobce namítal, že žalovaný svoje tvrzení o tom, že Rumunsko dodržuje právní předpisy a lidská práva a nemá k dispozici žádné informace o systémových nedostatcích azylového systému v dané zemi, nepodložil odkazy na jakékoliv zdroje. Také správní spis neobsahuje žádné podklady, které by správní orgán při vydání napadeného rozhodnutí konzultoval. Obdobné formulace lze nalézt téměř v každém rozhodnutí, které se týká zajištění cizince za účelem předání dle nařízení Dublin III. Uvedené informace jsou pouze obecné a nijak se nevěnují postavení zranitelných osob, zejména nezletilých. Žalobce odkázal na judikaturu správních soudů a dokumenty nejrůznějších institucí a uvedl, že již jen nezohlednění nezletilosti žalobce je dostatečným důvodem pro konstatování nezákonnosti napadeného rozhodnutí. Celá řada veřejně dostupných zdrojů hovoří o tom, že situace v Rumunsku je pro žadatele o mezinárodní ochranu nepříznivá, tím spíše pro nezletilé osoby. Žalovaný v napadeném rozhodnutí nevyšel ze skutečného stavu věci, když si neopatřil aktuální informace o stavu azylového řízení v Rumunsku z různých zdrojů a když nezohlednil aktuální judikaturu správních soudů. Závěr, že transfer žalobce je potenciálně možný, je s těmito zprávami v rozporu. Závěr o možnosti realizace dublinského transferu je nadto nepřezkoumatelný, neboť žalovaný v napadeném rozhodnutí nijak nezohlednil dopady předání na žalobce z hlediska nejlepšího zájmu dítěte.
9. Dle žalobce je zajištění opatřením *ultima ratio* a v jeho případě postačovalo uložení mírnějších opatření ve smyslu § 123b zákona o pobytu cizinců. Žalovaný měl povinnost zabývat se alternativou k zajištění. Správní orgán měl v případě zajištěné osoby učinit alespoň jeden pokus o uložení alternativy zajištění a k samotnému zajištění přistoupit až poté, co by bylo prokázáno, že daná alternativa se ukazuje jako neúčinná. V případě žalobce se nabízela konkrétní alternativa, a to umístění v jednom z pobytových středisek Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra, kde by čekal na výsledek dublinského řízení. Žalobci bylo možno dle § 123b odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců přikázat pobyt v předem určeném místě, tj. v pobytovém středisku, kde by byl s ohledem na charakter zařízení (včetně např. kontrol při odchodu, povinnosti hlásit odchod na dobu delší než 24 hodin atd.) dostupný pro správní orgán pro pravidelné provedení pobytové kontroly. Žalovaný se touto možností vůbec nezabýval.
10. Žalobce taktéž namítal, že v důsledku krizových opatření přijímaných řadou vlád členských států EU v kontextu prevence šíření nemoci COVID-19 většina států EU

v současnosti zastavila tzv. dublinské transfery. Také ČR v posledních měsících transfery přinejmenším do Rumunska v praxi nerealizovala. Dle zprávy databáze AIDA se dublinské transfery ve srovnání s rokem 2019 propadly v roce 2020 o 59 – 73 %. Z odpovědi Ministerstva vnitra na žádost o poskytnutí informace vyplývá, že v období od března 2020 do ledna 2021 nebyl realizován ani jeden dublinský transfer do Rumunska; v 92 případech pak bylo plánováno předání cizince do odpovědného členského státu, avšak z důvodu nastalé epidemiologické situace byla předání zmařena. Žalobce podotkl, že za období březen až prosinec 2020 došlo k realizaci předání v 19 % případů, v lednu 2021 toto číslo pokleslo jen na 9 % případů. Předpoklad, že v případě žalobce bude možné transfer realizovat, se tak jeví jako značně spekulativní, navíc v případě Rumunska nejsou dublinské transfery realizovány prakticky vůbec. V důsledku COVID-19 existuje pouze velmi malá šance na to, že bude vůbec možné realizovat účel zajištění. Lze proto mít značné pochybnosti o tom, zda bude možno transfer žalobce vykonat v maximální délce zajištění dle čl. 28 nařízení Dublin III (86 dní), resp. dle § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců (90 dní v případě rodiny s dítětem). Mnohem realističtěji se naopak jeví, že k dublinskému transferu v praxi vůbec nedojde. Zajištění za účelem předání je proto nezákonné.

11. Z uvedených důvodů navrhl žalobce zrušit napadené rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost.
12. Žalovaný ve vyjádření k žalobě vyslovil přesvědčení o zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí a navrhl žalobu zamítnout.
13. Soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) žalobou napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Soud o žalobě rozhodl bez veřejného projednání věci dle § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců.
14. Soud předně uvádí, že ačkoliv je povinností orgánů veřejné moci svá rozhodnutí řádně odůvodnit, nelze tuto povinnost interpretovat jako požadavek odpovědi na každou námitku, resp. argument. Rozsah reakce na konkrétní námitky je co do šíře odůvodnění spjat s otázkou hledání míry (proto zpravidla postačuje, jsou-li vypořádány alespoň základní námitky účastníka řízení), případně (za podmínek tomu přiměřeného kontextu) i s akceptací odpovědi implicitní - tzn., že na námitky lze reagovat i (např.) tak, že v odůvodnění svého rozhodnutí orgán veřejné moci prezentuje od názoru žalobce odlišný názor, který zdůvodní tak, že toto zdůvodnění poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí. Ostatně i Ústavní soud (dále též „ÚS“; nálezy a usnesení ÚS jsou dostupné z: <http://nalus.usoud.cz>) v případě, že námitky stěžovatelů nejsou způsobilé změnit výrok rozhodnutí, tyto nevypořádává (srov. např. odstavec 24 nálezu ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. II. ÚS 2029/08), neboť si je plně vědom toho, že požadavky kladené na orgány veřejné moci - pokud jde o detailnost a rozsah vypořádání se s námitkami adresátů jejich aktů - nesmí být přemrštěné. Takové přehnané požadavky by byly výrazem přepjatého formalismu, který by ohrožoval funkčnost těchto orgánů, především pak jejich schopnost efektivně plnit zákonem jim uložené úkoly. Implicitně lze vypořádat i důkazní návrhy účastníků řízení (k tomu srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. III. ÚS 35/19, bod 62). Nelze též zapomínat, že není smyslem soudního přezkumu stále dokola podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto bude soud v případech shody mezi názorem soudu a

odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění. Tuto praxi aproboval i ESLP ve věci Helle proti Finsku (rozhodnutí ze dne 19. 12. 1997, č. 20772/92, odst. 59 - 60), jakož i Ústavní soud (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 7. 2011, sp. zn. II. ÚS 752/10, usnesení ze dne 6. 6. 2013, sp. zn. II. ÚS 2454/12, usnesení ze dne 4. 7. 2012, sp. zn. III. ÚS 1972/12, usnesení ze dne 14. 10. 2013, sp. zn. IV. ÚS 2266/12, ze dne 15. 10. 2013, sp. zn. IV. ÚS 3391/12, atd.).

K podmínkám zajištění a možnostem uložení zvláštního opatření za účelem vycestování

15. Podle čl. 28 odst. 2 nařízení Dublin III členské státy mohou zajistit dotyčnou osobu za účelem jejího přemístění podle tohoto nařízení, existuje-li vážné nebezpečí útěku na základě posouzení každého jednotlivého případu, a pouze pokud je zajištění přiměřené a nelze účinně použít jiná mírnější donucovací opatření.
16. Podle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování, policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 nebo přímo použitelného právního předpisu Evropské unie; policie na dobu nezbytně nutnou zajistí i provázeného cizince v případě, že jeho průvoz nelze z objektivních důvodů dokončit bez nutné přestávky. Podle odst. 3 nelze-li předání cizince nebo dokončení jeho průvozu uskutečnit ve lhůtě do 48 hodin, a jde-li o průvoz leteckou cestou podle § 152 ve lhůtě do 72 hodin, policie v řízení o zajištění cizince za účelem jeho předání nebo průvozu vydá rozhodnutí, které je prvním úkonem v řízení. Odvolání, obnova řízení ani přezkumné řízení nejsou přípustné. Podle odst. 4 policie rozhodne o zajištění cizince za účelem jeho předání do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie, pouze pokud existuje vážné nebezpečí útěku. Za vážné nebezpečí útěku se zejména považuje, pokud cizinec pobýval na území neoprávněně, vyhnul se již dříve předání do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie, nebo se pokusil o útěk anebo vyjádřil úmysl nerespektovat pravomocné rozhodnutí o přemístění do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání. Za vážné nebezpečí útěku se dále považuje, pokud cizinec, který bude předán do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie přímo sousedícího s Českou republikou, nemůže oprávněně samostatně do tohoto státu cestovat a nemůže uvést adresu místa pobytu na území. Podle odst. 5 je policie oprávněna zajistit nezletilého cizince bez doprovodu, pouze je-li důvodné nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu či závažným způsobem narušit veřejný pořádek, a je-li to v jeho zájmu v souladu s Úmluvou o právech dítěte. Policie je oprávněna v případě důvodné pochybnosti, že jde o nezletilého cizince bez doprovodu, takového cizince zajistit do doby, než je zjištěn jeho skutečný věk. Policie zahájí úkony ke zjištění věku nezletilého cizince bez doprovodu bezodkladně po jeho zajištění. Odmítne-li nezletilý cizinec bez doprovodu provedení úkonů ke zjištění věku, hledí se na něj jako na zletilého cizince. Pokud výsledky zjišťování věku nejsou průkazné, hledí se na cizince jako na nezletilého cizince bez doprovodu. Podle odst. 7 policie v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy předání nebo průvozu cizince. Je-li to nezbytné k

pokračování přípravy předání nebo průvozu, je policie oprávněna dobu trvání zajištění prodloužit, a to i opakovaně. V řízení o prodloužení doby trvání zajištění cizince za účelem předání nebo průvozu je vydání rozhodnutí prvním úkonem v řízení. Odvolání, obnova řízení ani přezkumné řízení nejsou přípustné.

17. V posuzovaném případě nejsou pochybnosti o tom, že žalobce jako afghánský státní příslušník neoprávněně přicestoval do České republiky bez platného víza a cílem jeho cesty byla Belgie. Žalobce tudíž neoprávněně vstoupil na území České republiky a byl zajištěn postupem předpokládaným zákonem. Daný postup přitom nebyl v rozporu ani s čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též „Úmluva“). Důvod pro omezení osobní svobody uvedený v čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy spočívající v omezení osobní svobody „osoby, proti níž probíhá řízení o vyhoštění nebo vydání“, je třeba vykládat tak, že nejde nezbytně pouze o správní řízení ve smyslu § 9 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále též „správní řád“), ale i o jiný postup směřující k předání cizince. Zde lze poukázat na anglické znění dotčeného ustanovení Úmluvy, které nehovoří o osobě, proti níž probíhá „řízení“, ale o osobě, proti níž jsou podnikány kroky s cílem ji vyhostit nebo vydat („*against whom action is being taken with a view to deportation or extradition*“). Rovněž předání cizince podle mezinárodní smlouvy z důvodu jeho neoprávněného pobytu na území lze považovat pro účely výkladu čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy za ekvivalentní pojmu „vyhoštění“ (srov. podobně rozsudek NSS ze dne 24. 7. 2019, č. j. 8 Azs 54/2019-30, body 10 a 11).
18. V případě žalobce bezpochyby došlo k naplnění vážného nebezpečí útěku ve smyslu čl. 28 odst. 2 nařízení Dublin III a § 129 odst. 4 zákona o pobytu cizinců. Žalobce svým dosavadním chováním a nelegálním pohybem v schengenském prostoru skutečně vyvolal zcela reálný předpoklad, že bez zajištění bude pokračovat v cestě do Belgie. Do Rumunska se odmítá vrátit a odmítá pokračovat v tamní azylové proceduře. Krajský soud připomíná, že žalobce splnil hned několik indicií předpokládaných v § 129 odst. 4 zákona o pobytu cizinců pro založení domněnky vážného nebezpečí útěku, tj. pobýval na území neoprávněně; úmysl nerespektovat rozhodnutí o přemístění do Rumunska byl zjevný z jeho jednání; nadto do Rumunska jako do státu přímo nesousedícího s Českem nemůže oprávněně samostatně cestovat a v daném okamžiku nemohl ani uvést adresu místa pobytu na území (srov. podobně rozsudek NSS ze dne 21. 12. 2020, č. j. 10 Azs 283/2020-50, bod 16).
19. Žalobce neměl žádné větší finanční prostředky, což ostatně sám uvedl (žalovanému sdělil, že má u sebe asi 30 EUR, což jsou veškeré peníze, co má), neměl nijak vyřešenou pobytovou situaci v České republice, respektive neměl na území České republiky žádné relevantní vazby. S ohledem na svou pobytovou historii na území států Evropské unie, kdy opakovaně svévolně přecházel hranice, přičemž při odchodu z Rumunska bez vážného důvodu ani nevyčkal skončení řízení o udělení mezinárodní ochrany, nebylo možné uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování cizince z území podle § 123b zákona o pobytu cizinců (podobně viz rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2020, č. j. 7 Azs 4/2020-59, bod 31). V úvahu s ohledem na shora uvedené nepřicházelo ani žalobcem poukazované zvláštní opatření dle § 123b odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců spočívající v uložení

povinnosti zdržovat se v pobytovém středisku. Jak totiž připustil sám žalobce při podání vysvětlení před žalovaným, v případě, že by žalovaný nepřistoupil k zajištění, žalobce by pokračoval ve své cestě do Belgie. Zajištění žalobce proto bylo jedinou možností, jak zabránit zmaření případného předání žalobce do Rumunska. Umístění žalobce do přijímacího střediska pro žadatele o mezinárodní ochranu nebylo v tomto případě relevantní alternativou k umístění do zařízení pro zajištění cizinců, ostatně žalobce nebyl na území ČR žadatelem o mezinárodní ochranu. Protože nešlo o alternativu, nemusel se touto otázkou ani žalovaný ve svém rozhodnutí zabývat (krajský soud připomíná, že ve správním řízení tímto nikdo neargumentoval a celá otázka vyvstala až v řízení před soudem, srov. podobně rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2020, č. j. 9 Azs 156/2019-68, bod 25).

20. Obstát nemůže odkaz žalobce na rozsudek NSS ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019-60 [kde NSS dospěl k závěru, že stěžovatelka splňovala předpoklady pro ukončení jejího zajištění při současném uložení zvláštního opatření podle § 123b odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, spočívajícího v uložení povinnosti zdržovat se ve vhodném přijímacím či pobytovém středisku a být ve stanovené době přítomna za účelem provedení pobytové kontroly], a to pro výraznou odlišnost tam nastalé skutkové (nadto týkající se stěžovatelky, jež měla být obětí obchodování s lidmi) od nyní posuzovaného případu. Ta je zřejmá již z citace z bodu 32 rozsudku č. j. 7 Azs 417/2019-60: *„Od počátečního zbavení osobní svobody stěžovatelky se totiž nepochybně výrazně změnila její situace. Propukly u ní psychické problémy související zřejmě s umístěním v ZZC Bělá - Jezová, které vedly k významnému zhoršení jejího zdravotního stavu (k tomu viz výše rekapitulaci lékařských zpráv). Ostatně i žalovaný v tomto ohledu připustil, že u stěžovatelky lze konstatovat určitou zranitelnost a křehkost, neboť pobyt v zařízení velmi těžko snáší a má dopad na její psychiku. Neshledal však, že by se ve věci zajištění změnila poměry natolik, aby pominuly důvody zajištění.“* V případě žalobce však podobné potíže zaznamenány ani tvrzeny nebyly.
21. Pokud jde o námitku, že žalovaný nijak nezohlednil zranitelnost žalobce a jeho motiv pro nezákonný vstup a nepřihlédl ke skutečnostem svědčícím v jeho prospěch (důvody opuštění země v důsledku válečného konfliktu, faktická nemožnost opatřit si cestovní doklady), krajský soud uvádí, že přistoupení k zajištění žalobce samo o sobě nebylo v rozporu s právními předpisy. Na zákonnost napadeného rozhodnutí pak nemá žádný vliv ani tvrzená faktická nemožnost opatřit si cestovní doklady, jakož ani důvod opuštění země původu (na tuto otázku žalobce při podání vysvětlení žalovanému sdělil, že život v zemi původu není jednoduchý, není tam příliš bezpečno vzhledem k hnutí Tálibán a také chtěl jít studovat a žít do Belgie, kde chtěl požádat o azyl – z této odpovědi se dle krajského soudu jeví, že primárním důvodem opuštění země původu žalobcem byly ekonomické důvody). I kdyby totiž byla pravda, že žalobce neměl možnost opatřit si nový cestovní doklad a opustil zemi původu z azylově relevantních důvodů, nemělo by to žádný vliv na shora vyslovený závěr, že podmínky pro jeho zajištění dle § 129 zákona o pobytu cizinců a dle čl. 28 odst. 2 nařízení Dublin III byly naplněny. Pokud jde o blíže nespecifikovanou zranitelnost žalobce (patrně spočívající v jeho možné nezletilosti), žalovaný jej zajistil s ohledem na důvodnou pochybnost, že jde o nezletilého cizince bez doprovodu, přičemž zákon takový postup umožňuje, jak je rozvedeno níže.

K pochybnostem o nezletilosti žalobce a způsobu jeho zajištění

22. Žalovaný zajistil žalobce v souladu s § 129 odst. 5 větou druhou zákona o pobytu cizinců, kde je stanoveno: Policie je oprávněna v případě důvodné pochybnosti, že jde o nezletilého cizince bez doprovodu, takového cizince zajistit do doby, než je zjištěn jeho skutečný věk.
23. Žalovaný v napadeném rozhodnutí k této otázce uvedl, že má k identitě a zejména věku žalobce k dispozici pouze jeho tvrzení, že je mu 17 let (jestliže žalobce tvrdil, že se narodil X. X. X, pak mu dle jeho tvrzení mělo být 16 let, pozn. krajského soudu). Zdánlivé stáří žalobce však dle žalovaného odpovídá věku osoby zletilé (18+), čemuž nasvědčují například hrubost hlasu, rysy tváře, výrazný růst vousů na tváři, výška a vůbec celá tělesná konstituce včetně toho, že žalobce sám bez problémů podnikl velmi náročnou a dlouhou cestu z Afghánistánu do České republiky – cestoval cca 6 000 km. Pochybnost o věku žalobce dále pramení i z dalších podkladů založených ve spise, jako je např. doklad č. 174203/20 vystavený dne 21. 12. 2020 azylovými orgány Rumunska, který je opatřen žalobcovou fotografií a kde je uveden datum narození X.
24. Krajský soud připouští, že některá z uvedených tvrzení žalovaného, zejména o hrubosti hlasu a tělesné výšce, nelze ze správního spisu ověřit. Na druhou stranu je však třeba podotknout, že již ze samotné žalobcovy fotografie obsažené ve správním spise (rysy tváře, výrazný růst vousů na tváři) se podává přinejmenším důvodná pochybnost o pravdivosti žalobcova tvrzení, že se narodil v roce X. Důvodnou pochybnost o tom, že žalobce je nezletilou osobou bez doprovodu, pak podtrhovala i okolnost, že na dokladu vystaveném rumunskými státními orgány bylo uvedeno datum žalobcova narození X – pokud by toto datum narození odpovídalo skutečnosti, žalobce by v okamžiku zajištění již byl zletilý (v této souvislosti jsou bezpředmětné žalobcovy námitky týkající se způsobu stanovení data žalobcova narození ze strany rumunských orgánů, a to již s ohledem na krátký časový interval, v němž žalovaný musel o případném zajištění žalobce rozhodnout – viz též níže). Žalovaný již s ohledem na tyto skutečnosti nepochybil, když uzavřel, že je zde dána důvodná pochybnost, že jde o nezletilého cizince bez doprovodu.
25. Dle závěru krajského soudu byla dána důvodná pochybnost o tom, že je žalobce nezletilým cizincem bez doprovodu. Nad rámec shora uvedeného (*obiter dictum*) krajský soud pro úplnost doplňuje, že dle zprávy dr. O. (DC-Flipper s.r.o., radiodiagnostika) o stanovení kostního věku s určením přibližného věku osoby ze dne 17. 2. 2021 je žalobce dospělou osobou s věkem minimálně 21 let, což jen dále podporuje závěr o důvodné pochybnosti žalovaného o tom, že žalobce má být nezletilým cizincem bez doprovodu.
26. Žalovaný tudíž postupoval zcela v souladu s § 129 odst. 5 větou druhou zákona o pobytu cizinců, jestliže přistoupil k zajištění žalobce do doby zjištění jeho skutečného věku. V napadeném rozhodnutí žalovaný správně co do právního základu zajištění odkázal nejen na ustanovení § 129 odst. 1, 3 a 4 (byť na odst. 4 odkázal toliko v odůvodnění napadeného rozhodnutí), ale také na § 129 odst. 5 věty druhé zákona o pobytu cizinců, přičemž srozumitelně a přesvědčivě popsal své pochybnosti o věku žalobce, proč je považuje za důvodné, z jakých skutkových zjištění tyto pochybnosti vyplynuly a jaké úkony za účelem zjištění skutečného věku žalobce ještě budou provedeny (zkoumání věku na základě

odborné analýzy rentgenového snímku ruky a distálního předloktí prostřednictvím příslušného lékařského pracoviště).

27. Krajský soud v této souvislosti dodává, že žalovaný měl pro úplnost v napadeném rozhodnutí rovněž uvést, jaké úkony (kdy, a případně s jakým výsledkem) provedl za účelem zjištění skutečného věku žalobce a proč úkony, které zamýšlí provést, dosud nerealizoval (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2020, č. j. 2 Azs 198/2019-81, bod 23). V nyní posuzovaném případě se však ze správního spisu podává, že dne 28. 1. 2021 žalovaný požádal Nemocnici Pardubického kraje, a.s. o RTG snímek zápěstí levé ruky žalobce. Vyhotovený RTG snímek levého zápěstí a článků prstů žalobce byl dne 29. 1. 2021, tj. v den vydání rozhodnutí o zajištění, odeslán společnosti DC-Flipper s.r.o., která zkoumání do okamžiku vydání napadeného rozhodnutí neprovedla. Z okolností věci je proto zřejmé, proč věk žalobce v době vydání napadeného rozhodnutí ještě nebyl znám, jaké úkony již byly v okamžiku vydání napadeného rozhodnutí učiněny za účelem tohoto zjištění a které úkony ještě zbývalo učinit (a proč dosud nebyly provedeny). Napadené rozhodnutí proto v tomto ohledu není nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů rozhodnutí, byť by nepochybně bylo vhodnější, aby tyto úvahy byly, alespoň stručně, výslovně obsaženy v rozhodnutí o zajištění cizince dle § 129 odst. 5 věty druhé zákona o pobytu cizinců, přičemž krajský soud v této souvislosti apeluje na žalovaného, nechť tak v budoucnu v obdobných věcech činí.

K době trvání zajištění

28. Odlišně je však třeba nahlížet na otázku stanovení prognózy časové náročnosti dalšího zjišťování věku cizince, jež má úzkou souvislost se stanovením délky zajištění.
29. Pokud jde o stanovení doby trvání zajištění, z judikatury NSS vyplývá, že ustanovení § 129 odst. 5 věty druhé zákona o pobytu cizinců má přednost před § 129 odst. 6, ve znění účinném do 30. 7. 2019 (nyní § 129 odst. 7), uvedeného zákona, a tedy policie v rozhodnutí o zajištění, při kterém přetrvávají její pochybnosti o skutečném věku cizince, stanoví dobu zajištění na základě odhadu časové náročnosti zamýšlených (připravovaných) úkonů směřujících k určení věku cizince. Tato délka zajištění by neměla být excesivní, neboť je třeba vycházet z toho, že připravované či probíhající úkony směřující k odstranění pochybností o věku cizince mohou v důsledku vést ke zjištěním opodstatňujícím závěr, že cizinec je skutečně v průběhu zajištění nezletilý (rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2020, č. j. 2 Azs 198/2019-81, bod 24).
30. V bodech 28 a 29 odkazovaného rozsudku NSS č. j. 2 Azs 198/2019-81 je pak uvedeno: „[j]e nutné trvat na tom, aby policie v rozhodnutí o zajištění cizince, u něhož jsou důvodné pochybnosti o tom, že je nezletilou osobou bez doprovodu, stanovila dobu zajištění odpovídající smyslu a účelu § 129 odst. 5 věty druhé zákona o pobytu cizinců, přičemž zde vždy existuje možnost dalšího prodloužení zajištění ze strany žalovaného, což výrazně snižuje důvodnost obavy žalovaného ze zmaření účelu zajištění. Nejvyšší správní soud se tedy shoduje s názorem městského soudu, že pro žalobami napadená rozhodnutí žalovaného nebylo podstatné, zda a jakým způsobem byly následně vyhodnoceny lékařské zprávy a celkově i otázka zletilosti

stěžovatelů, neboť v tomto ohledu se jednalo o rozhodnutí ze své povahy zatímní. Městský soud však pochybil, pokud k důvodné žalobní argumentaci rozhodnutí žalovaného nezrušil pro rozpor stanovené doby zajištění s § 129 odst. 5 větou druhou zákona o pobytu cizinců.“

31. V nyní posuzovaném případě žalovaný zajistil žalobce na dobu 15 dnů. Jak ovšem plyne z rozsudku NSS ze dne 25. 6. 2020, č. j. 5 Azs 107/2020-46, publ. pod č. 4058/2020 Sb. NSS (bod 34), zajištění nezletilých cizinců bez doprovodu, u nichž jsou dány důvodné pochybnosti o jejich věku, je třeba vnímat jako jakési předběžné rozhodnutí s cílem zatímně upravit poměry – a to do doby, než dané pochybnosti budou potvrzeny anebo vyvráceny. Tomu musí odpovídat policií stanovená doba zajištění, která by se měla pohybovat v řádu jednotek dnů, nikoli týdnů či měsíců. Proces posuzování věku není jednoduchý, nicméně zájem na získání výsledku je zde zcela zásadní. Jedná se o zbavení osobní svobody zranitelného okruhu osob zpravidla na hranici zletilosti, u nichž musí být rychlé posouzení a získání průkazných či přiměřeně spolehlivých výsledků posouzení věku naprostou prioritou.
32. Přestože zvolená doba trvání zajištění na 15 dnů je výrazně nižší než v případech řešených ve shora odkazovaných rozsudcích NSS č. j. 5 Azs 107/2020-46 (90 dnů) či 2 Azs 198/2019-81 (30 dnů), nelze ji označit za dobu v řádu jednotek dnů – jedná se o dobu více než dvou týdnů.
33. Žalovaný v napadeném rozhodnutí na str. 9 odůvodnil stanovenou dobu trvání zajištění tak, že byla zvolena „[s] přihlédnutím k předpokládané složitosti a časové náročnosti úkonů sloužících ke zjištění jeho věku. Tato doba je správním orgánem určena na základě zkušeností z předchozích obdobných řízení, neboť v této době došlo v minulosti k úspěšnému zjištění věku cizinců.“ Přestože krajský soud nikterak nepochybně zkusí zkušenost, kterou žalovaný získal z předchozích obdobných řízení o běžné době trvání úkonů směřujících k odstranění pochybností o věku cizince, v napadeném rozhodnutí není obsažena žádná úvaha o tom, zda očekávaná doba zpracování zprávy o přibližném věku žalobce (cca dva týdny) je nejkratší možná, resp. zda je možné takovou zprávu obdržet dříve, a pokud ne, z jakého důvodu. Stejně tak se ve správním spise nenachází žádný doklad o tom, že by se žalovaný snažil získání zprávy o výsledku zkoumání tzv. kostního věku žalobce od společnosti DC-Flipper s.r.o. jakkoliv urgovat. Ke zvážení je rovněž otázka, zda je možno zadávat potřebné úkony za účelem zjištění věku cizince jinému subjektu, který bude na potřeby správního orgánu reagovat rychleji. Ze správního spisu se nepodává, že by žalovaný postupoval v duchu shora předestřených východisek, že rychlé posouzení a získání průkazných či přiměřeně spolehlivých výsledků posouzení věku musí být naprostou prioritou.
34. Přestože soud není nadán odbornými znalostmi k hodnocení přiměřenosti doby zjišťování přibližného věku cizince, je třeba podotknout, že společnost DC-Flipper s.r.o., která dané zkoumání provádí, tak učinila pouze na základě RTG snímku levého zápěstí a článků prstů žalobce, který jí byl zaslán již dne 29. 1. 2021. Nebylo tedy třeba kupříkladu laboratorního hodnocení odebraných vzorků či jiného zkoumání, které logicky musí zabrat určitý čas. Lze se proto oprávněně domnívat, že zkoumání tzv. kostního věku a zpracování výsledku zkoumání může reálně zabrat podstatně kratší čas (v řádech několika málo jednotek dnů,

popř. teoreticky i v rádech hodin) než žalovaným odhadovaných cca 15 dnů (v daném případě byla žalovanému doručena zpráva s výsledkem zkoumání dokonce až 18. 2. 2021, tj. dvacátý den po odeslání RTG snímku společnosti DC-Flipper s.r.o.).

35. Podle závěru krajského soudu měl žalovaný postupovat v souladu s východisky shora odkazované judikatury NSS a přistoupit k zajištění žalobce na dobu v řádu jednotek dnů. Pod tímto pojmem krajský soud chápe dobu v trvání méně než 10 dnů – i v tomto případě však zvolená doba trvání zajištění musí být přesvědčivě odůvodněna a vždy je třeba zvolit dobu zajištění co nejkratší. Současně měl žalovaný vyvinout prokazatelnou snahu získat výsledky zkoumání tzv. kostního věku žalobce co nejdříve. Je třeba zdůraznit, že je namístě zvolit spíše kratší dobu trvání zajištění s tím, že vždy existuje možnost dalšího prodloužení zajištění ze strany žalovaného, což výrazně snižuje důvodnost obavy žalovaného ze zmaření účelu zajištění (srov. podobně bod 28 rozsudku NSS č. j. 2 Azs 198/2019-81).
36. Krajský soud tímto respektoval jednoznačně vyslovené závěry ve shora odkazované judikatuře Nejvyššího správního soudu ohledně délky doby zajištění, byť si je vědom, že na žalovaného jsou kladeny značné nároky při rozhodování o zajištění, jež je činěno pod časovým tlakem.

K otázce nejlepšího zájmu dítěte

37. Žalobce byl zajištěn v souladu s § 129 odst. 5 větou druhou zákona o pobytu cizinců. Toto ustanovení výslovně předpokládá zajištění cizince v případě důvodné pochybnosti, že jde o nezletilého cizince bez doprovodu. Zajištění i potenciálně nezletilého cizince tudíž je možné (nadto v případě žalobce se v době po vydání žalobou napadeného rozhodnutí ukázalo, že se jedná o zletilého cizince). Již z tohoto důvodu je bezpředmětná obsáhlá žalobcova argumentace týkající se tvrzené nepřipustnosti zajištění nezletilého dítěte a otázky nejlepšího zájmu dítěte. Přesto soud níže poukáže na důvody, pro které má za to, že postup žalovaného (jestliže se odhlédne od otázky doby zajištění, kde soud dal žalobci za pravdu) nebyl v rozporu s hlediskem nejlepšího zájmu dítěte, a to ani v případě, kdyby žalobce byl skutečně nezletilým cizincem bez doprovodu.
38. Žalobce nespécifikoval, z jakých důvodů by bylo v nejlepším zájmu žalobce pokračovat v (protiprávní) cestě do Belgie (k čemuž by zjevně došlo, pokud by žalobce nebyl zajištěn), kde žalobce patrně neměl ani žádné zázemí, resp. při podání vysvětlení pouze uvedl, že v Belgii má vzdáleného bratrance (z protokolu o podání vysvětlení se však nepodává, že by u tohoto vzdáleného bratrance měl žalobce zajištěno např. ubytování; ostatně nic takového ani nenamítal v žalobě). Krajský soud podotýká, že Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová (kam byl žalobce umístěn po vydání žalobou napadeného rozhodnutí; do Zařízení pro zajištění cizinců Balková byl přemístěn až dne 23. 2. 2021 po zjištění jeho tzv. kostního věku) je vybaveno pro pobyt zranitelných osob (viz rozsudky NSS ze dne 13. 11. 2019, č. j. 6 Azs 170/2019-50, publ. pod č. 3982/2020 Sb. NSS, nebo ze dne 27. 8. 2020, č. j. 4 Azs 461/2019-49, bod 27). Není pochyb o tom, že žalobci se zde dostalo dostatečně kvalitní péče včetně případné lékařské péče (viz též níže).

39. Zajištění žalobce nebylo v rozporu s judikaturou ESLP, na niž hojně odkazoval žalobce ve své žalobě. ESLP v minulosti opakovaně shledal porušení článku 3 Úmluvy ve vztahu k zajištění dětí doprovázejících své rodiče (rozsudek ze dne 13. 12. 2011, Kanagaratnam a ostatní proti Belgii, stížnost č. 15297/09; rozsudek ze dne 19. 1. 2010, Muskhadzhieva a ostatní proti Belgii, stížnost č. 41442/07; a rozsudek ze dne 19. 1. 2012, Popov proti Francii, stížnost č. 39472/07 a 39474/07) z důvodu společného působení tří faktorů: „nízkého věku dětí, délky zajištění a neuzpůsobeného typu zařízení“ (§ 46 rozsudku A. M. a ostatní proti Francii). Porušení povinností ze strany členských států Rady Evropy se zpravidla dělo ve vztahu k velmi malým dětem. Zajištění dětí však ani tady neporušuje čl. 3 Úmluvy automaticky, jak se snad domnívá žalobce, ale vždy se zřetelem na konkrétní okolnosti případu (srov. k tomu např. rozsudek ze dne 7. 12. 2017, S. F. a ostatní proti Bulharsku, stížnost č. 8138/16, §§ 78-83). Např. v případě M. a ostatní proti Belgii bylo stěžovatelům sedm měsíců, tři a půl roku, pět let a sedm let; zadržení byli po dobu jednoho měsíce. ESLP vzal v potaz jejich věk, délku zadržení, skutečnost, že detenční zařízení nebylo vhodné pro děti, a též lékařskou zprávu, že děti měly v důsledku pobytu v detenčním centru závažné psychické problémy. Právě tyto okolnosti odůvodnily porušení čl. 3 Úmluvy (ibid., § 57–63). Stěžovatelé ve věci K. a ostatní proti Belgii byli naproti tomu podstatně starší: bylo jim třináct, jedenáct a osm let a doba detence byla čtyři měsíce. ESLP zde vzal v potaz vyšší věk dětí, jakož i to, že zde nebyl žádný důkaz o stresu či jiné psychické újmě v zajišťovacím centru. Přesto ESLP dovedl porušení čl. 3 Úmluvy, a to s ohledem na (a) nevhodnost detenčního centra pro děti, (b) děti byly zcela odděleny od otce, který byl zatčen na Srí Lance, (c) jejich matka, která s nimi byla zajištěna v centru, nebyla s to o děti náležitě pečovat, (d) délku detence (ibid., § 64–69).
40. Instruktažní rovněž je, jak ESLP shrnul svou judikaturu proti Francii z roku 2016, na niž žalobce rovněž odkazoval – R. M. a další proti Francii (stížnost č. 33201/11, rozsudek ze dne 12. 7. 2016), A. B. a další proti Francii (stížnost č. 11593/12, rozsudek ze dne 12. 7. 2016), A. M. a ostatní proti Francii (stížnost č. 24587/12, rozsudek ze dne 12. 7. 2016), R. K. a další proti Francii (č. 68264/14, rozsudek ze dne 12. 7. 2016) a R. C. a V. C. proti Francii (stížnost č. 76491/14, rozsudek ze dne 12. 7. 2016). V této pětici rozsudků proti Francii řešil ESLP stížnosti dětí mezi čtyřmi měsíci a čtyřmi roky, které byly zajištěny na dobu mezi sedmi a osmnácti dny. ESLP v těchto věcech upozornil na individuální okolnosti každého případu. Jedno zařízení bylo umístěno hned vedle přistávací dráhy letiště, takže byli stěžovatelé vystaveni vysokému hluku; v jiném zařízení nebyly děti dostatečně odděleny od části zařízení pro dospělé, byly vystaveny celodenním hlasitým hlášením z reproduktorů atd. (viz shrnutí ve věci S. F. a další proti Bulharsku, č. 8138/16, rozsudek ze dne 7. 12. 2017, § 83). Rozsudek ve věci S. F. a další proti Bulharsku se týkal zajištění v době vrcholící evropské migrační krize v roce 2015, šlo o zajištění pěti občanů Iráku, manželů a jejich tří synů, šestnáct let, jedenáct let a jeden a půl roku. ESLP jako porušení čl. 3 Úmluvy dovedl zajištění v detenčním centru ve Vidinu, kde po příjezdu byli stěžovatelé prohledáni a následně zbaveni všech svých osobních věcí včetně plen, dětské lahve a mléka pro jejich roční dítě. Po umístění do cely nedostali žádné jídlo ani pití a nebylo jim dovoleno jít na toaletu. Protože v cele nebyla ani žádná nádoba, museli konat potřebu na podlahu. Podmínky panující v zajišťovacím zařízení byly celkově velmi špatné

a nelze je považovat za vyhovující ani pro krátký pobyt pro děti ve věku rok a půl, jedenáct let a šestnáct let (ibid., § 84–90). Podrobné shrnutí judikatury ESLP v těchto věcech viz v rozsudku NSS ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018-60, publ. pod č. 3876/2019 Sb. NSS.

41. Skutkové okolnosti, za něž byla francouzská vláda kritizována, zejména nadměrná hluchost ve venkovních i vnitřních prostorách, se však značně liší od prostředí lesů poblíž CHKO Kokořínsko, obklopujících Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 4. 2019, č. j. 9 Azs 167/2018-72). Toto zařízení pak má nesrovnatelně lepší podmínky pro zajištění cizinců a pobyt nezletilých dětí, než jaké panovaly podle shora odkazovaného rozsudku ESLP ve věci S. F. a další proti Bulharsku (stížnost č. 8138/16, rozsudek ze dne 7. 12. 2017) v detenčním centru ve Vidinu.
42. Zařízení Bělá – Jezová je zařízením, jež primárně slouží k zajištění cizinců pro účely správního vyhoštění. S přítomností dětí, resp. rodin s dětmi, v tomto zařízení se nicméně počítá v zákoně o pobytu cizinců, což se odráží v povinnostech brát ohled na různé věkové kategorie při nabídce kulturního, sportovního a dalšího vyžití či při odděleném umísťování nezletilých. Z informací o konkrétních podmínkách v tomto zařízení (popsány např. v nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3289/14) lze vyznívat snahu o reflexi potřeb dětí (vnitřní dětské centrum, venkovní hřiště, výlet dětí mimo zařízení). Dle názoru NSS i ÚS nelze usuzovat na to, že jsou bez dalšího natolik nevyhovující, že bude pobyt dětí v tomto zařízení vždy představovat špatné zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy (srov. podobně rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2020, č. j. 9 Azs 156/2019-68, bod 26).
43. I judikatura NSS a krajských soudů, na niž žalobce upozornil, se převážně týkala skutkově odlišných situací, totiž rodin s velmi malými dětmi, pro které bylo třeba vytvořit zvláštní podmínky. Pokud pak jde o rozsudek NSS ze dne 16. 7. 2020, č. j. 2 Azs 230/2019-60, zde šlo o přezkum rozsudku krajského soudu, jehož předmětem bylo rozhodnutí o prodloužení doby zajištění (na něž lze klást větší požadavky než na rozhodnutí o zajištění, které je činěno pod časovým tlakem). V odkazovaném rozsudku č. j. 2 Azs 230/2019-60 se navíc jednalo o situaci, kdy zajištěn byl i nezletilý stěžovatel b); rozhodnutí policie bylo rušeno z důvodu nedostatečného odůvodnění délky zajištění s tím, že stěžovatel b) je nezletilou osobou, a policie se nezabývala tím, zda je zbavení osobní svobody po danou dobu přiměřené a v souladu s jeho nejlepším zájmem (v nyní posuzovaném případě pak došlo ke zrušení rozhodnutí z důvodu nepřiměřeně dlouhé doby trvání zajištění).
44. Pokud jde o dobu trvání zajištění, tato má trvat v případě zajištění cizinců bez doprovodu, u nichž jsou dány důvodné pochybnosti o jejich věku, v řádu jednotek dnů, nikoli týdnů či měsíců (v nyní posuzovaném případě pak došlo ke zrušení napadeného rozhodnutí právě z důvodu nepřiměřeně dlouhé doby trvání zajištění, viz výše). V takových případech musí být rychlé posouzení a získání průkazných či přiměřeně spolehlivých výsledků posouzení věku naprostou prioritou. Proto je zřejmé, že v případě těchto cizinců bude trvání zajištění stanoveno na skutečně krátkou dobu.
45. Ze shora vyložených důvodů soud uzavřel, že zajištění žalobce samo o sobě nebylo v rozporu s požadavkem zohledňovat nejlepší zájem dítěte, jak tento plyne z čl. 3 Úmluvy

o právech dítěte, a to již s ohledem na relativně vysoký věk žalobce (i kdyby byl pravdivý žalobcem tvrzený věk 16 let) ve spojení s místem, kde byl žalobce po vydání rozhodnutí o zajištění dle § 129 odst. 5 věty druhé zákona o pobytu cizinců umístěn, tj. Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová. Tímto hodnocením však není dotčen shora vyslovený závěr o nezákonnosti napadeného rozhodnutí z důvodu nepřiměřeně dlouhé doby trvání zajištění.

K otázce existence systémových nedostatků rumunského azylového systému a k rozsahu jejího posuzování

46. Žalobce dále namítal, že žalovaný nezohlednil nedostatky azylového systému v Rumunsku ve vztahu k nezletilým osobám.
47. NSS se ve svých rozhodnutích již mnohokrát vyslovil k míře, v jaké se správní orgán musí zabývat otázkou systémových nedostatků azylového řízení ve státě, do kterého má být cizinec předán. Pro posuzovanou věc jsou důležitá východiska, která přdestřel rozšířený senát NSS v rozsudku ze dne 17. 4. 2018, č. j. 4 Azs 73/2017-29, publ. pod č. 3773/2018 Sb. NSS, a ze kterých pak následně vycházel NSS i při posuzování právně a skutkově obdobných věcí (srov. např. rozsudek ze dne 14. 11. 2019, č. j. 1 Azs 226/2019-26, a rozsudek ze dne 28. 11. 2019, č. j. 7 Azs 150/2019-19). Z rozsudku rozšířeného senátu vyplývá, že povinnost správního orgánu zabývat se z úřední povinnosti otázkou případných systémových nedostatků azylového řízení jiného členského státu neznamená, že by správní orgány musely v každém jednotlivém rozhodnutí o zajištění zdůvodňovat, zda ve státě, do kterého má být cizinec předán, k takovým nedostatkům dochází. Rozšířený senát připomněl, že evropský azylový systém je vystavěn na zásadě vzájemné důvěry a vyvratitelné domněnce, že každý členský stát je bezpečnou zemí a dodržuje základní unijní práva. Pokud tedy cizinec systémové nedostatky v řízení o zajištění nenamítal a správní orgán po posouzení této otázky dospěl k závěru, že k nim nedochází a není ani třeba se obávat, že by k nim vzhledem ke konkrétní situaci cizince mohlo dojít, není nutné, aby své úvahy v rozhodnutí o zajištění výslovně uváděl.
48. V nyní posuzovaném případě žalobce před vydáním žalobou napadeného rozhodnutí systémové nedostatky nenamítal a žalovaný zjevně dospěl k závěru, že k nim nedochází a není ani třeba se obávat, že by k nim v dané věci mohlo dojít, a tudíž nebyl povinen své úvahy v rozhodnutí v tomto směru výslovně uvádět. Již z logiky věci je tudíž zřejmé, že nelze vyhovět námitce žalobce, že se žalovaný dostatečně nezabýval posouzením systémových nedostatků rumunského azylového systému (srov. též rozsudek NSS ze dne 15. 10. 2020, č. j. 3 Azs 323/2019-32) a že ve správním spise pro posouzení této otázky není dostatek dokumentů.
49. Žalovaný se přesto, nad rámec svých povinností, otázkou existence systémových nedostatků zabýval a na str. 4 napadeného rozhodnutí mimo jiné uvedl, že Rumunsko je členem EU, státní moc zde dodržuje právní předpisy a lidská práva a je schopna zajistit dodržování lidských práv a právních předpisů i ze strany nestátních subjektů. Rumunsko ratifikovalo a dodržuje veškeré mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách a umožňuje činnost právníkům osobám dohlížejícím na dodržování těchto

práv. Je považováno za bezpečnou zemi nejen Českou republikou, ale i ostatními členskými státy EU. Z dostupných informačních systémů Policie ČR nemá žalovaný žádné informace, ze kterých by bylo možné se domnívat a dovozovat, že Rumunsko má neefektivně fungující azylový systém s nízkou úrovní dodržování práv žadatelů o mezinárodní ochranu, stejně tak není žalovanému z úřední činnosti nijak známo, že by v rámci předávání cizinců prostřednictvím nařízení Dublin III byly ze strany této země činěny dožadujícím státům problémy s předáním a přebíráním cizinců zpět na svá území, popř. že by odpovědné orgány EU, Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky či mezinárodních organizací zabývajících se azylovou procedurou v jednotlivých členských státech v současné době vydaly doporučení nebo stanoviska, jež by se týkala požadavku nepředávat žadatele o azyl zpět do Rumunska. Ostatně ani v rozhodovací praxi správních soudů ČR nebylo konstatováno, že by přijímací podmínky žadatelů o azyl v této zemi představovaly překážku pro předání žadatelů zpět s ohledem na podezření na vážné a výrazné nerespektování mezinárodních závazků spojených s nedostatky v azylovém systému, jako je tomu v případě Řecka, Maďarska a částečně Itálie. Žalobce sám do protokolu o podání vysvětlení nesdělil žádné závažné důvody, pro které by nemohl být předán zpět do Rumunska, pouze uvedl, že tam nechce. Na podmínky azylového řízení, možnosti ubytování, zajištění stravy a přístupu k právní pomoci si nijak nestěžoval, resp. neuvedl žádnou skutečnost, pro kterou by se mohl žalovaný z jeho výpovědi alespoň potenciálně domnívat, že v dotyčných členských státech jsou podmínky azylového řízení a přijetí žadatelů o azyl nesoucí riziko nelidského či ponižujícího zacházení. Žalobce pak nepatří do některé ze skupin závislých osob uvedených v čl. 16 nařízení Dublin III, neboť se jedná o samostatného zdravého mladého muže, u kterého nebylo zjištěno, že v jiném členském státě EU žije jeho nejbližší rodinní příslušníci, kteří jsou též v postavení žadatelů o azyl a se kterými by se chtěl sloučit.

50. Krajský soud považuje toto odůvodnění napadeného rozhodnutí za srozumitelné, logické, dostatečné a přesvědčivé. V této souvislosti je třeba doplnit, že zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, svěřuje pravomoc rozhodnout o určení státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu a o předání do příslušného státu Ministerstvu vnitra [§ 8 písm. b) a c)], nikoliv žalovanému. Žalovaný má proto v řízení o určení příslušnosti podle nařízení Dublin III pouze pomocnou úlohu, a proto nemusí postavit najisto, že předání cizince je skutečně možné. To je úkol ministerstva, které je povinno možnost předání podrobně ověřit (srov. např. rozsudky NSS ze dne 30. 1. 2019, č. j. 1 Azs 71/2018-24, ze dne 31. 7. 2019, č. j. 6 Azs 59/2019-38, ze dne 17. 10. 2019, č. j. 4 Azs 153/2019-30 nebo ze dne 14. 11. 2019, č. j. 1 Azs 226/2019-26). Samotné řízení o zajištění je z časového hlediska velmi krátké, neboť žalovaný o případném zajištění cizince musí rozhodnout do 48 hodin od prvotního omezení na svobodě. V takové situaci nepochybně nelze po žalovaném spravedlivě žádat, aby otázku existence systémových nedostatků vyřešil zevrubně a detailně. Podle judikatury NSS je žalovaný povinen zhodnotit zejména skutečnosti, které jsou mu známy z úřední činnosti či vyplývající z rozhodovací praxe soudů, skutečnosti obecně známé a případné okolnosti konkrétně zmíněné zajišťovaným cizincem. Z těchto hledisek je nezbytné vždy učinit úvahu, zda není předání do konkrétního členského státu vzhledem ke stavu jeho azylového systému *a priori* vyloučené. Teprve v následném řízení o

předání se zevrubně ověří, zda je předání cizince do jiného členského státu skutečně realizovatelné (srov. např. rozsudky NSS ze dne 30. 3. 2017, č. j. 4 Azs 31/2017-54, ze dne 11. 9. 2018, č. j. 4 Azs 141/2018-21, a ze dne 10. 7. 2020, č. j. 5 Azs 307/2019-22). Rozhodnutí o zajištění je prvním úkonem v řízení. Žalovaný není povinen explicitně se zabývat veškerými hypotetickými (zejm. v okamžiku rozhodnutí o zajištění nepravděpodobnými) scénáři a odhady, jaký bude další osud cizince po zajištění. Rovněž se nelze dožadovat, aby žalovaný výslovně pojednal o veškerých obecných zárukách a podmínkách zajištění, které by členské státy měly uplatňovat podle nové přijímací směrnice (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 6. 2020, č. j. 7 Azs 86/2020-20).

51. Žalovaný svým povinností dostál, když srozumitelně, logicky a přesvědčivě zhodnotil otázku případných systémových nedostatků rumunského azylového systému. Ostatně i žalobce při odpovědi na otázku, zda existují důvody, které mu brání nebo pro které se nechce vrátit do země, kde požádal o mezinárodní ochranu, výslovně sdělil, že žádné důvody neexistují, ale určitě se nechce vracet do Rumunska, chce dál pokračovat do cílové země, tedy do Belgie; pokud by nebyl chycen v ČR, pokračoval by v cestě dál; Rumunsko bylo pouze tranzitní zemí stejně jako ostatní státy, přes které cestoval. Za této situace nebylo povinností žalovaného obšírně a detailně se zabývat fungováním rumunského azylového systému. Z těchto důvodů krajský soud neprováděl dokazování zprávami mezinárodních organizací týkajícími se azylového systému v Rumunsku, na které žalobce poukazoval v žalobě i v její příloze. Žalobcem odkazovaná judikatura se pak povětšinou týkala přiznání odkladného účinku žalobě proti rozhodnutí o přemístění cizince do Rumunska, tedy šlo o jinou situaci než v nyní posuzovaném případě, kdy nedošlo k vydání rozhodnutí o přemístění a nebylo tak třeba postavit najisto otázku fungování azylového systému v Rumunsku. Ani žalobcem odkazovaný rozsudek NSS ze dne 8. 2. 2021, č. j. 5 Azs 166/2020-54, není pro danou věc případný, neboť v oné věci byl jeden ze zajištěných žalobců v okamžiku vydání rozhodnutí o zajištění nezletilý, což policie ve svém rozhodnutí vůbec nezohlednila, kdežto v posuzované věci byl žalobce zajištěn z důvodu pochybnosti, že jde o nezletilého cizince bez doprovodu, přičemž s takovou okolností zákon o pobytu cizinců v § 129 odst. 5 větě druhé výslovně počítá.
52. Hodnocením podmínek azylového systému v Rumunsku se opakovaně zabýval NSS (viz např. rozsudky ze dne 21. 3. 2018, č. j. 2 Azs 33/2018-20, ze dne 11. 9. 2018, č. j. 4 Azs 141/2018-21, ze dne 28. 5. 2020, č. j. 7 Azs 72/2020-23, či ze dne 21. 12. 2020, č. j. 10 Azs 283/2020-50, nebo usnesení ze dne 5. 12. 2019, č. j. 1 Azs 256/2019-30, ze dne 22. 1. 2020, č. j. 5 Azs 308/2019-37, ze dne 26. 2. 2020, č. j. 4 Azs 347/2019-56, ze dne 20. 8. 2020, č. j. 4 Azs 135/2020-32, a ze dne 4. 3. 2021, č. j. 9 Azs 269/2020-50). Doposud však nerozhodl, že by v Rumunsku existovaly takové nedostatky, které by ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III obecně bránily předání žadatelů o mezinárodní ochranu do této země.
53. Na těchto závěrech nic nemění ani okolnost, že na žalobce bylo třeba v době vydání napadeného rozhodnutí pohlížet jako na potenciálně nezletilého. Jestliže z výše uvedeného vyplývá jednoznačný závěr, že předání žalobce není *a priori* vyloučeno, soudu není zřejmá žádná okolnost (a žádnou konkrétní okolnost v tomto ohledu netvrdil ani žalobce), na základě níž by případná nezletilost žalobce (nadto ve stáří blížícím se věku zletilé osoby)

měla vést k závěru opačnému. Ostatně ani žalobce při podání vysvětlení před žalovaným netvrdil, že by s ním rumunské úřady zacházely jakkoliv nestandardně. Žalobce byl navíc zajištěn dle § 129 odst. 5 věty druhé zákona o pobytu cizinců, tedy pouze do doby, než je zjištěn jeho skutečný věk. Možnost předání žalobce do Rumunska pak bude detailně zkoumána v řízení o přemístění, příp. v navazujícím řízení soudním, tedy již v době, kdy je vyjasněno, zda je žalobce osobou zletilou, nebo nikoliv.

K otázce realizovatelnosti předání s ohledem na pandemii COVID-19

54. Pokud pak jde o námitku, že s ohledem na mimořádná ochranná opatření v kontextu nemoci COVID-19 existují značné pochybnosti o tom, zda bude možné prakticky realizovat předání žalobce, krajský soud odkazuje na žalobcem předloženou statistiku obsaženou v odpovědi Ministerstva vnitra č. j. MV-23514-2/OAM-2021 na žádost opatrovníka žalobce o poskytnutí informace ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (V této souvislosti krajský soud podotýká, že účastníci řízení ve lhůtě dle § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců nenavrhli konání jednání ve věci, pročez soud nenařídil jednání, kde by tento dokument provedl jako důkaz. Je pak třeba připomenout, že tento dokument byl znám jak žalobci, který jej předložil, tak i žalovanému, neboť ten žalobu včetně předmětného dokumentu jako přílohy postoupil zdejšímu soudu. Práva účastníků řízení tak nebyla zkrácena - viz přiměřeně rozsudek NSS ze dne 31. 7. 2019, č. j. 8 As 234/2017-60, bod 35.). Z žalobcem předložené odpovědi Ministerstva vnitra č. j. MV-23514-2/OAM-2021 neplyne, že by se v důsledku pandemie COVID-19 zcela zastavilo předávání cizinců dle nařízení Dublin III. Z předložené statistiky je zřejmé, že v určitém (byť většinovém) počtu případů došlo ke zmaření předání, na druhou stranu z přípisu Ministerstva vnitra se podává, že Česká republika je stále ve lhůtách v souladu s nařízením Dublin III na případnou další přípravu a realizaci předání. Je tak více než pravděpodobné, že české orgány veřejné moci nadále budou vyvíjet snahu o realizaci transferů cizinců do zemí příslušných k posouzení jejich žádostí o udělení mezinárodní ochrany. Nadto je z odkazované statistiky patrné, že i v době probíhající pandemie v určitém počtu (několika desítkách) případů byla realizována předání cizinců (v měsících březen, červenec, srpen, září a prosinec 2020 a leden 2021), a to nejen do sousedních zemí, ale i do dalších členských států EU (Lucembursko, Malta, Francie, Nizozemsko, Španělsko, Švédsko, Litva). Z dané statistiky se pak ani nepodává, v jakém počtu případů (a zda vůbec) bylo zmařeno či odloženo předání cizinců právě do Rumunska. Z žalobcem předložených tvrzení ani z přípisu Ministerstva vnitra se tedy rozhodně nepodává, že by předání žalobce do Rumunska bylo s ohledem na pandemickou situaci vyloučeno. Žalovaný k tomu ve svém vyjádření k žalobě doplnil, že do Rumunska budou vypravovány vojenské letecké speciály, které mají kapacitu deseti osob, na březen a duben jsou schváleny a připraveny tři lety, další se sjednávají. Žalovaný proto nepochybil, jestliže přistoupil k zajištění žalobce ve smyslu čl. 28 odst. 2 nařízení Dublin III a § 129 zákona o pobytu cizinců.
55. Nad rámec shora uvedeného soud pro úplnost doplňuje, že ze správního spisu se podává, že dne 22. 2. 2021 správní orgán obdržel souhlas rumunské strany s přijetím žalobce zpět na své území.

Závěr a náklady řízení

56. V dané věci dospěl krajský soud ze shora uvedených důvodů k závěru, že v části týkající se délky stanovené doby zajištění je napadené rozhodnutí nezákonné (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). Proto soud žalované rozhodnutí zrušil.
57. Krajský soud však současně nevyslovil, že se žalovanému věc vrací k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), neboť rozhodnutí o zajištění dle § 129 odst. 3 zákona o pobytu cizinců je prvním úkonem v řízení a zrušením rozhodnutí o zajištění tedy přestává existovat i řízení jím zahájené; není zde tedy již řízení o zajištění dle § 129 zákona o pobytu cizinců, v němž by po zrušení žalobou napadeného rozhodnutí mělo být pokračováno (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2020, č. j. 2 Azs 198/2019-81, bod 30).
58. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl sice procesně úspěšný, ze spisu se však podává, že mu v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady řízení. Procesně neúspěšný žalovaný pak nemá právo na náhradu nákladů řízení. Proto bylo ve výroku II. tohoto rozsudku rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
59. Žalobce byl jako opatrovníkem zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s., což je právnická osoba financovaná státem (viz např. rozsudek NSS ze dne 19. 1. 2021, č. j. 4 Azs 163/2018-53, bod 43), jež nemá právo na odměnu za zastupování (rozsudek NSS ze dne 8. 2. 2021, č. j. 5 Azs 166/2020-54, bod 45).
60. Výrok, že stát nemá právo na náhradu nákladů řízení, je opřen o § 60 odst. 4 s. ř. s. Procesně neúspěšný žalovaný je osvobozen od soudních poplatků dle § 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., proto mu proti státu nelze uložit povinnost k náhradě nákladů řízení.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům řízení.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení.

Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje,

v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Pardubice 17. března 2021

JUDr. Petra Venclová, Ph.D. v.r.
samosoudkyně